IV

(Handelingen die vóór 1 december 2009 zijn aangenomen krachtens het EG-Verdrag, het EU-Verdrag en het Euratom-Verdrag)

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 10 maart 2009

betreffende de steunmaatregelen C 43/07 (ex N 64/07) en C 44/05 (ex NN 79/05, ex N 439/04) die Polen ten uitvoer heeft gelegd ten gunste van Huta Stalowa Wola SA

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2009) 1480)

(Slechts de tekst in de Poolse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2010/174/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de boven genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

1. PROCEDURE

(1) Bij brief van 8 oktober 2004 heeft Polen de Commissie op de hoogte gesteld van de herstructureringssteun die is verleend aan Huta Stalowa Wola SA (hierna „HSW" of „de begunstigde" of „de onderneming" te noemen), met het doel rechtszekerheid te verkrijgen dat de steun vóór de toetreding werd verleend en bijgevolg niet van toepassing was na de toetreding en deze steun derhalve geen nieuwe steun vormde die door de Commissie kan worden getoetst aan artikel 88 van het EG-Verdrag. Voor het geval dat de Commissie van mening was dat deze steun nieuwe steun vormde, heeft Polen een verzoek ingediend om de steun goed te keuren als herstructureringssteun.

(2) De Commissie heeft Polen bij brieven van 11 november 2004, 1 maart 2005, 27 april 2005 en 26 juli 2005 verzocht nadere informatie te verstrekken, waarop Polen heeft geantwoord bij brief van 31 januari 2005 (ingeschreven op 2 februari), 4 april 2005 (ingeschreven op 8 april), 7 juni 2005 (ingeschreven op 9 juni) en 2 september 2005 (ingeschreven op 6 september).

(3) In de loop van deze briefwisseling bleek dat een deel van de aangemelde maatregelen in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag ten uitvoer waren gelegd.

(4) Bij brief van 23 november 2005 deelde de Commissie Polen mede dat zij besloten had de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van deze maatregelen.

(5) Het besluit van de Commissie om de procedure van artikel 88, lid 2, in te leiden, werd gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Unie* [1]. De Commissie heeft belanghebbenden aangemaand hun opmerkingen over de steun kenbaar te maken.

(6) Polen deed zijn opmerkingen toekomen bij brief van 7 maart 2006, die werd ingeschreven op 9 maart 2006. Er werden geen opmerkingen ontvangen van derde partijen.

(7) Bij beschikking van 20 december 2006 rondde de Commissie het formele onderzoek af door de herstructureringssteun ten gunste van HSW verenigbaar te verklaren met de gemeenschappelijke markt („beschikking van 20 december 2006") [2]. Uit het onderzoek van de Commissie bleek dat sommige steun werd toegekend vóór de toetreding van Polen tot de Europese Unie (157 miljoen PLN of 37,2 miljoen EUR [3], en sommige steun na de toetreding (66 miljoen PLN of 15,6 miljoen EUR).

[1] PB C 34 van 10.2.2006, blz. 5.
[2] PB L 112 van 30.4.2007, blz. 67.
[3] Alle bedragen die door de Poolse autoriteiten in Poolse zloty (PLN) werden verstrekt, werden omgerekend in euro (EUR) met gebruikmaking van de wisselkoers van 15 januari 2008, nl. 1 EUR = 4,22 PLN.

(8) De Commissie gaf de beschikking van 20 december 2006 op basis van een herstructureringsplan van HSW van februari 2006. (het „februariplan") dat door Polen werd voorgelegd op 9 maart 2006. Nadat de beschikking van 20 december 2006 was aangenomen, maakte Polen bij brief van 2 februari 2007 (ingeschreven op 4 februari 2007) een bijgewerkte versie van het plan bekend, gedateerd van november 2006 (het „novemberplan"). Polen argumenteerde dat het wegens interne administratieve redenen niet in staat was geweest de Commissie eerder van het gewijzigde plan in kennis te stellen ([4]).

(9) De Commissie verzocht om aanvullende informatie over de wijzigingen van het februariplan bij brieven van 29 maart 2007 en 21 mei 2007. De Poolse autoriteiten antwoordden respectievelijk bij brieven van 30 april 2007, ingeschreven op die datum, en van 5 juni 2007, ingeschreven op die datum. Op 7 juni 2007 had een vergadering plaats tussen de Poolse autoriteiten, de diensten van de Commissie en de directie van HSW. Na de vergadering verzocht de Commissie bij brief van 22 juni 2007 om verdere informatie. Polen antwoordde bij brief van 13 juli 2007, ingeschreven op die datum.

(10) Op 10 oktober 2007 besloot de Commissie op basis van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag een formele onderzoeksprocedure in te leiden wegens twijfels over het feit of het gewijzigde herstructureringsplan voldeed aan alle voorwaarden van de communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (hierna „de richtsnoeren van 2004" genoemd) ([5]). In haar besluit maakte de Commissie ook melding van de mogelijkheid om de beschikking van 20 december 2006 overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad ([6]) te herroepen.

(11) Het besluit van de Commissie om een onderzoeksprocedure in te leiden uit hoofde van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag werd bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* ([7]). De Commissie heeft de belanghebbenden aangemaand hun opmerkingen over de maatregel kenbaar te maken.

(12) Na een verschuiving te hebben verkregen van de uiterste datum voor het kenbaar maken van zijn opmerkingen (verzoeken van 30 oktober 2007 en 6 december 2007 waarop de Commissie antwoordde bij respectievelijk de brieven van 20 november 2007 en 19 december 2007) heeft Polen zijn opmerkingen doen toekomen bij brief van 15 januari 2008, ingeschreven op die datum. De Commissie ontving ook opmerkingen vanwege 13 derden, met inbegrip van de begunstigde. Opmerkingen werden gemaakt door de plaatselijke autoriteiten: het hoofd van de stad Stalowa Wola bij brief van 11 november 2008, de Starosta Powiatu Stalowa Wola bij brief van 14 januari 2008 en de woiwode van de Podkarpackie Regio bij brief van 15 januari 2008. De volgende leveranciers van HSW maakten opmerkingen: Clak Hurtownia Artykołow Przemysłowych H. Adamski, J. Lach T. Knie s.j. bij brief van 10 januari 2008, Kwadrat Sp. z o.o. bij brief van 10 januari 2008, Odlewnia Staliwa „Labedy" Sp. z o.o bij brief van 10 januari 2008, Fabryka Maszyn Lubaczow Sp. z o.o. bij brief van 11 januari 2008 en SigmaKalon Cieszyn SA bij brief van 11 januari 2008. De volgende banken die met HSW samenwerken, maakten opmerkingen: Bank Pekao SA bij brief van 11 januari 2008 en BRE Bank S.A bij brief van 14 januari 2008. Tot slot werden opmerkingen gemaakt door ENESTA Sp. z o.o. (energieleverancier) bij brief van 11 januari 2008 en door de socialeverzekeringsinstelling bij brief van 21 januari 2008. De begunstigde maakte opmerkingen bij brief van 14 januari 2008.

(13) De Commissie stuurde de van derden ontvangen opmerkingen door aan Polen bij brief van 28 januari 2008.

(14) Op 9 en 14 april 2008 zonden de Poolse autoriteiten brieven naar Commissaris Neelie Kroes, waarop de Commissaris op 28 april 2008 antwoordde met een verzoek om aanvullende informatie. Deze brieven werden beantwoord bij brieven van de Poolse autoriteiten van 4 juli 2008, ingeschreven op 9 juli 2008.

(15) Bij brief van 7 november 2008, ingeschreven op die datum, verstrekte Polen aanvullende informatie. Op 1 december 2008 verzond de Commissie een verzoek om informatie waarop Polen antwoordde bij brief van 22 december 2008, ingeschreven op die datum.

2. **BESCHRIJVING**

2.1. **De onderneming**

(16) HSW, begunstigde van de steun en moedermaatschappij van de HSW-groep, is gevestigd in Stalowa Wola in de provincie Podkarpackie. Deze regio komt in aanmerking voor steun overeenkomstig artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag. In februari 2006 omvatte de groep acht ondernemingen waarvan HSW ten minste 51 % van de aandelen in handen had (en waarover HSW dus zeggenschap had) en tien ondernemingen waarvan HSW minder dan 51 % van de aandelen bezat. De ondernemingen die samen het HSW-concern vormen, opereren als wederzijdse leveranciers van goederen en diensten. Behalve de moederonderneming zelf zijn de ondernemingen met het grootste aandelenkapitaal in de groep: HSW-Zakład Zespołów Napędowych Sp. z o.o en HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych Sp. z o.o. Het aandeel van HSW in de verkopen aan ondernemingen die onderdeel zijn van het concern, als percentage van de totale verkopen, bedraagt 20 à 30 %.

([4]) Het nieuwe herstructureringsplan werd door de HSW-directie goedgekeurd op 7 november 2006. Op 8 december 2006 bekrachtigde de toezichtsraad van HSW het plan — in dat stadium kon het plan volgens Polen als definitief worden beschouwd. Het werd aan het Poolse Concurrentiebureau bezorgd op 13 december 2006.
([5]) PB C 244 van 1.10.2004, blz. 2.
([6]) PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1.
([7]) PB C 298 van 11.12.2007, blz. 10.

(17) HSW werd in 1937 opgericht en produceerde aanvankelijk vuurwapens en roestvrij staal. In tegenstelling tot de dochteronderneming HSW-Zakład Metalurgiczny is HSW geen staalproducent. In 1991 werd HSW een vennootschap op aandelen. De staat heeft nog steeds 76 % van de aandelen in handen, de werknemers 9 %. De rest is in handen van particuliere en publieke aandeelhouders, die geen van allen een belang hebben van meer dan 5 %. HSW vervaardigt machines en werktuigen voor de bouwsector en militaire uitrusting (kanonnen, houwitsers enz.).

(18) In 2005 had HSW circa 2 400 werknemers, tegenover 3 173 in 2002.

(19) Een van de dochterondernemingen van HSW is de distributieonderneming Dressta Sp. z o.o. (hierna „Dressta" genoemd). Sinds september 2006 heeft HSW de volledige zeggenschap over Dressta. In het verleden was 51 % van de aandelen van Dressta echter in handen van Komatsu American International Company Verenigde Staten van Amerika (hierna „KAIC" genoemd), een concurrent van HSW. In 1995 heeft HSW licenties en activa die betrekking hadden op de verkoop van zijn goederen op buitenlandse markten, voor een periode van 12 jaar overgedragen aan Dressta.

2.2. **Problemen van de onderneming**

(20) De begunstigde kreeg in 2002 voor het eerst problemen, na de daling van de omzet van 494,9 miljoen PLN (117,3 miljoen EUR) in 2000 tot 352,6 miljoen PLN (83,5 miljoen EUR), een afname van 29 %. De uitvoer daalde van 505 miljoen PLN (119,7 miljoen EUR) tot 279 miljoen PLN (66,1 miljoen EUR). De daling van de omzet op buitenlandse markten werd voornamelijk veroorzaakt door de inkrimping van de handel en door het feit dat Dressta, onder invloed van haar voornaamste aandeelhouder, een belangrijke concurrent van HSW, besloot minder goederen van HSW te verkopen op de Noord-Amerikaanse markt.

(21) In 2002 kampte de begunstigde met exploitatieverliezen van 33,9 miljoen PLN (8,03 miljoen EUR), voornamelijk door de geringe benutting van de productiecapaciteit. Aangezien de verkoop op buitenlandse markten grotendeels in USD wordt verricht en de meeste kosten van de onderneming in PLN worden uitgedrukt, heeft de opwaardering van de PLN een negatieve uitwerking gehad op de omzet en het rendement van de begunstigde.

(22) HSW had een zware schuldenlast. De gemiddelde schuldenlast in de periode 2000-2002 was 169,1 miljoen PLN (40,1 miljoen EUR).

(23) Ook de operationele activiteiten van de onderneming waren verliesgevend. De verliezen op de verkoop stegen van 6,4 miljoen PLN (1,52 miljoen EUR) in 2000 tot 33,9 miljoen PLN (8,03 miljoen EUR) in 2002.

(24) De HSW-groep leed in 2002 nettoverliezen van 137,7 miljoen PLN (32,6 miljoen EUR) en in 2003 van 123,9 miljoen PLN (29,4 miljoen EUR).

2.3. **De herstructurering**

(25) Om deze problemen aan te pakken heeft de begunstigde in 2002 een herstructureringsplan voor de periode 2003-2007 opgesteld. Dat plan werd in februari 2006 aangepast (hierna „het februariplan" genoemd). De Commissie gaf haar beschikking van 20 december 2006 op basis van dat plan. Het plan werd bijgewerkt in november 2007 (hierna „het novemberplan" genoemd), ten gevolge waarvan de Commissie besloot de procedure opnieuw in te leiden.

2.3.1. *Het februariplan*

(26) Een van de voornaamste maatregelen van het herstructureringsplan was de aanpassing van de organisatiestructuur van de begunstigde. De belangrijkste gedachte achter de herstructurering was het scheiden van het rechtstreeks met de productie verband houdende deel van HSW en de te herstructureren activa. Om die reden heeft de meerderheidsaandeelhouder van HSW, het ministerie van de Schatkist, een onafhankelijke onderneming opgericht, HSW-Trading Sp. z o.o. (hierna „HSW-Trading" genoemd). HSW-Trading kreeg van het ministerie van de Schatkist een kapitaalinjectie van 40 miljoen PLN (9,48 miljoen EUR), een maatregel die door de Poolse autoriteiten werd aangemeld in het kader van de aan HSW verleende steun (post 16 in tabel 2 hierna).

(27) Terwijl HSW-Trading verantwoordelijk was voor de productie en verkoop van industriële machines, logistiek beheer, kwaliteitsbeheer en levering van materialen voor de vervaardiging van machines, bleef HSW zich bezighouden met O&O-activiteiten, financiering van productieactiva, strategische marketing, verkoop van reserveonderdelen, reparaties, en productie en verkoop van militaire apparatuur. HSW was ook verantwoordelijk voor de herstructurering van de organisatie. Voor de uitoefening van zijn activiteiten heeft HSW-Trading van HSW activa geleased die rechtstreeks verband hielden met de productie. De benodigde arbeidskrachten werden eveneens tijdelijk overgeheveld naar HSW-Trading.

(28) Deze opdeling zou voortduren in de periode 2004-2006, dat wil zeggen gedurende de herstructurering van HSW. HSW-Trading zou eind 2006 weer worden samengevoegd met HSW.

(29) Het februariplan vermeldt dat een grootscheepse herstructurering van het personeelsbestand nodig is. HSW wil in 2007 aan het eind van de herstructurering 2 100 werknemers tellen, tegenover 3 173 eind 2002.

(30) Een ander onderdeel van de herstructurering was de organisatie van een netwerk voor de distributie van bouwmachines en reserveonderdelen op de wereldmarkt, met als doel de begunstigde toegang te verschaffen tot nieuwe markten.

(31) De herstructurering van HSW omvatte ook het afstoten van zijn dochterondernemingen en het privatiseren van dienstverlenende afdelingen. Tegen 2006 is HSW-Zakład Kuźnia Matrycowa Sp. z o.o door HSW voor 38 miljoen PLN (9,0 miljoen EUR) verkocht en HSW-Zakład Metalurgiczny (HSW-Walcownia Blach Sp. z o.o. en HSW-Huta Stali Jakosciowych). In totaal heeft de privatisering HSW 112,2 miljoen PLN (26,6 miljoen EUR) opgeleverd. De verkoop van twee dochterondernemingen, HSW-Zakład Sprężynownia en HSW-Tlenownia, moest in 2006 worden afgerond.

(32) Herstructurering van de activa brengt met zich vermindering van de jaarlijkse productiecapaciteit van 1 500 tot 1 200 stuks bouwmachines. De omvang van de activa van HSW werd duidelijk te groot geacht vergeleken met de behoeften. Aangezien HSW zich wilde richten op de vervaardiging van bouwmachines, moest een aanzienlijk deel van de activa worden verkocht. De feitelijke verkoop van de activa in de periode van januari 2003 tot december 2005 bracht 52,1 miljoen PLN (12,3 miljoen EUR) op, aanzienlijk meer dan de geplande verkoop, die werd geschat op 10,3 miljoen PLN (2,4 miljoen EUR). De volgende activa werden verkocht: circa 248,4 ha grond (waaronder circa 153 ha bos), vastgoed met een bruikbaar oppervlak van circa 76 000 m^2 en 94 machines en apparaten.

(33) De totale kosten van de herstructurering, inclusief de herstructureringskosten vóór de toetreding, bedroegen 450,3 miljoen PLN (106,7 miljoen EUR) en omvatten in hoofdzaak de herstructurering van de civielrechtelijke verplichtingen (respectievelijk 95,6 miljoen PLN en 113,2 miljoen PLN), de kosten van organisatie van het leverings- en distributiesysteem (151,2 miljoen PLN), de kosten van het verzekeren van de continuïteit van de levering (40,0 miljoen PLN) en de modernisering (30,5 miljoen PLN).

2.3.2. *Het novemberplan*

(34) Bij brief van 2 februari 2007 stelde Polen de Commissie op de hoogte van wijzigingen die in november 2006 aan het herstructureringsplan waren aangebracht. Polen is van oordeel dat deze wijzigingen het bedrag van de staatssteun niet zullen wijzigen en overeenstemmen met punt 52 van de richtsnoeren van 2004.

(35) De belangrijkste wijziging aan het februariplan betrof de financiering van de herstructurering: in plaats van de terugbetaling door HSW van twee leningen die haar vóór de toetreding door het door de staat gerunde Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (hierna „het ARP" genoemd) in 2003 en 2004 werden toegekend, samen met de rente op deze leningen ([8]), zou het ARP de nominale waarde van de schuld ruilen tegen aandelen en zo aandeelhouder van HSW worden. Andere wijzigingen betreffen een uitstel van de organisatorische herstructurering.

(36) Volgens Polen zou HSW dankzij de schulden/aandelenruil de geldmiddelen kunnen verzamelen die nodig zijn om passend te functioneren op de markt en met het oog op toekomstige investeringen. Polen gaf aan dat van de 96,2 miljoen PLN (de twee oorspronkelijke leningen van samen 75 miljoen PLN, plus 21,2 miljoen PLN opgelopen rente) ([9]):

— [0-50] (*) miljoen PLN zal worden gebruikt voor de modernisering van uitrusting en voor bijkomende investeringen, die volgens Polen noodzakelijk zijn om de levensvatbaarheid te herstellen;

— [0-50] miljoen PLN noodzakelijk is voor de extra kosten ten gevolge van het uitstel van de fusie tussen HSW en HSW-Trading, waardoor de kosten voor de herstructurering van de werkgelegenheid hoger zijn opgelopen;

— [50-100] miljoen PLN zal worden gebruikt voor de financiering van de bijkomende voorraadopbouw, de toename van de uitstaande vorderingen ten gevolge van de verlenging van de uiterste betalingsdata voor facturen aan klanten en de verkorting van de betalingstermijnen bij de leveranciers;

— [0-10] miljoen PLN zal worden gebruikt om bijkomend handelskrediet te financieren.

(37) Polen stelt dat HSW een bijkomende kasstroom nodig heeft (de voornoemde [0-100] miljoen PLN) omdat de markt voor bouwmachines concurrerender is geworden: de concurrenten van HSW kennen hun klanten voor de betaling van hun facturen langere termijnen toe en stemmen in met kortere termijnen voor het betalen van hun leveranciers.

(38) De globale herstructureringskosten van het novemberplan, inclusief de herstructureringskosten van vóór de toetreding, bedragen in totaal 456,9 miljoen PLN (108,3 miljoen EUR) en zijn samengesteld uit de posten die zijn opgesomd in tabel 1:

([8]) D.w.z. de rente die tot dusver is opgelopen m.b.t. de leningen en de in de toekomst nog op te lopen rente tot de oorspronkelijke datum die is vastgesteld voor de terugbetaling van de leningen.

([9]) Het rentebedrag bedraagt 1,7 miljoen PLN minder dan vermeld in het besluit tot inleiding van de procedure. Polen legde uit dat aangezien de ruil van schuld tegen aandelen iets later werd geïmplementeerd dan oorspronkelijk was gepland, HSW een hoger bedrag aan verschuldigde rente had terugbetaald en het nog te terug te betalen gedeelte bijgevolg kleiner is.

(*) Informatie die onder de geheimhoudingsplicht valt.

Tabel 1

Samenvatting van de herstructureringskosten, zoals voorzien in het novemberplan

(in duizend PLN)

Herstructureringsmaatregel	Kosten
Herstructurering van de civielrechtelijke verplichtingen	95 648
Herstructurering van de publiekrechtelijke verplichtingen	113 213
Organisatie van het leverings- en distributiesysteem	158 741
Continuïteit van de levering van materiaal, reserveonderdelen en componenten	40 000
Herstructurering van de producten	1 666
Herstructurering van de activa	871
Herstructurering van de werkgelegenheid	4 199
Organisatorische herstructurering	2 013
Modernisering van de productiecapaciteit	30 524
Totaal	456 878

3. BESLUIT OM DE PROCEDURE VAN ARTIKEL 88, LID 2, VAN HET EG-VERDRAG IN TE LEIDEN

(39) Op 23 november 2005 besloot de Commissie een formele onderzoeksprocedure in te leiden. Bij beschikking van 20 december 2006 keurde de Commissie de herstructureringssteun voor HSW goed op basis van het herstructureringsplan van de onderneming van februari 2006. Op 10 oktober 2007 besloot de Commissie een formele onderzoeksprocedure in te leiden na de kennisgeving van het novemberplan dat voorzag in aanvullende steun voor HSW. In die beschikking overwoog de Commissie de mogelijkheid om de beschikking van 20 december 2006 te herroepen, omdat die beschikking berustte op onjuiste informatie.

3.1. Besluit van 23 november 2005 tot inleiding van de onderzoeksprocedure

(40) In haar besluit van 23 november 2005 ging de Commissie ervan uit dat steunmaatregelen voor een totaal bedrag van 145,8 miljoen PLN aan HSW weden toegekend voordat Polen toetrad tot de Europese Unie, dat maatregelen voor een totaal bedrag van 27,9 miljoen PLN zonder de goedkeuring van de Commissie werden toegekend na de toetreding en dat maatregelen voor een totaal bedrag van 43,4 miljoen PLN tot dusver nog niet waren toegekend en bijgevolg nieuwe staatssteun vormden.

(41) De Commissie besloot om twee redenen de formele onderzoeksprocedure in te leiden.

(42) Ten eerste twijfelde zij eraan of de herstructureringssteun verenigbaar was met de gemeenschappelijke markt.

(43) In dit opzicht twijfelde de Commissie eraan of het herstructureringsplan voldoende was om de levensvatbaarheid van de begunstigde op lange termijn te herstellen, omdat het plan zich leek te concentreren op het aflossen van de schuld en het dekken van de exploitatiekosten.

(44) De Commissie uitte ook twijfel over de vraag of er voldoende compenserende maatregelen ten uitvoer waren gelegd. Volgens de Poolse autoriteiten plande HSW een reductie van de productiecapaciteit met 20 %, terwijl het plan voorzag in een toename van de capaciteitsbenutting van 27,7 % in 2002 tot 66 % in 2007. De Commissie twijfelde aan het nettoresultaat van deze operatie.

(45) De Commissie had ook twijfel over de vraag of de steun zich beperkte tot het strikt noodzakelijke minimum en of de eigen bijdrage van de begunstigde belangrijk was, aangezien Polen geen duidelijk onderscheid had gemaakt tussen het deel dat werd beschouwd als de eigen bijdrage van de begunstigde aan de herstructurering en het deel dat met staatssteun werd gefinancierd.

(46) De Commissie had ook twijfel met betrekking tot de naleving van het beginsel dat de steun eenmalig dient te zijn. In feite had een dochteronderneming van HSW, HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych, herstructureringssteun voor 2003-2007 ontvangen voordat Polen lid werd van de Europese Unie. Daarom moest worden aangetoond dat deze steun geen spillovereffecten had voor de moederonderneming HSW. Polen werd ook verzocht de Commissie te verzekeren dat de herstructureringssteun aan HSW, indien deze werd toegestaan, geen spillovereffecten had voor HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych.

(47) De tweede reden om de formele onderzoeksprocedure in te leiden was dat de Commissie twijfel koesterde omtrent de vraag of de gesubsidieerde speciale militaire productie (vuurwapens) voldoende gescheiden was van de civiele productie van bouwmachines. Polen had de Commissie bij brieven van 7 juni en 2 september 2005 verzekerd dat er geen sprake was van kruissubsidiëring en de Commissie had vastgesteld dat het aandeel van de steun voor de militaire productie in de totale steun gering was vergeleken met het aandeel van de militaire productie in de totale productie. De Commissie heeft desondanks verzocht om meer gedetailleerde gegevens over de gescheiden boekhouding.

3.2. **Besluit van 10 oktober 2007 om de onderzoeksprocedure opnieuw in te leiden**

(48) De Commissie heeft om vier redenen besloten de formele onderzoeksprocedure in te leiden.

(49) Ten eerste twijfelde de Commissie eraan of het novemberplan de levensvatbaarheid van HSW op lange termijn kon herstellen, omdat de onderneming behoefte leek te hebben aan een bijkomende kasstroom.

(50) Ten tweede betwijfelde de Commissie of de steun wel beperkt was tot het vereiste minimum, omdat de Poolse autoriteiten geen bevredigende uitleg hadden gegeven over het gebruik van de door de schulden/aandelenruil gegenereerde extra kasstroom.

(51) Ten derde vroeg de Commissie zich af of het steunbedrag ten gevolge van de ruil niet zou verhogen.

(52) Naast haar twijfels over de mogelijke verhoging van het steunbedrag betwijfelde de Commissie ten slotte of het effect van de aan HSW toegekende steun wel ongewijzigd bleef en bijgevolg de concurrentie niet onrechtmatig verstoorde. Met andere woorden, de Commissie twijfelde eraan of de compenserende maatregelen voldoende waren, aangezien overeenkomstig punt 40 van de richtsnoeren van 2004 de compenserende maatregelen in verhouding moeten staan tot de mededingingsverstorende effecten van de steun.

(53) De Commissie besloot de onderzoeksprocedure opnieuw in te leiden met het oog op een mogelijke herroeping van de beschikking van 20 december 2006.

4. **OPMERKINGEN VAN DERDEN**

(54) De Commissie ontving geen opmerkingen van derden met betrekking tot de formele onderzoeksprocedure die werd ingeleid op 23 november 2005.

(55) Als reactie op de heropening van de formele onderzoeksprocedure kreeg de Commissie opmerkingen van 13 derden, met inbegrip van de begunstigde. In de ontvangen opmerkingen werd het vertrouwen in het welslagen van de herstructurering van HSW onderstreept (crediteuren in de publieke en privésector, leveranciers van HSW) en de nadruk gelegd op het belang van de onderneming voor de hele regio (de begunstigde en de plaatselijke subsidiërende autoriteiten).

5. **OPMERKINGEN VAN POLEN**

5.1. **Opmerkingen betreffende het besluit van 23 november 2005**

(56) Ten eerste waren de Poolse autoriteiten het niet eens met de zienswijze van de Commissie met betrekking tot de vraag welke maatregelen werden toegekend vóór de toetreding en welke een onrechtmatige of nieuwe steun vormden. De Poolse autoriteiten bleven erbij dat de steun op basis van de gewijzigde Wet inzake staatssteun aan ondernemingen met speciale betekenis voor de arbeidsmarkt van 30 oktober 2002 (zie tabel 3 hierna) vóór de toetreding werd toegekend, en betwistten aldus het uitgangspunt van de Commissie in haar besluit om de formele onderzoeksprocedure in te leiden. De Poolse autoriteiten herhaalden hun eerdere oordeel dat het beslissende tijdstip voor de toekenning van staatssteun uit hoofde van deze wet zich voordoet wanneer de publieke crediteuren van de begunstigde hun toestemming geven (de „administratieve beloften") en niet wanneer de voorzitter van het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling een herstructureringsbeslissing neemt. Aangezien de publieke crediteuren van HSW waarvan de uitstaande vorderingen werden geherstructureerd, vóór de toetreding aan HSW hun toestemming hadden gegeven, voeren de Poolse autoriteiten aan dat deze steun werd toegekend vóór de toetreding en dat de Commissie bijgevolg niet bevoegd is om de verenigbaarheid ervan met de gemeenschappelijke markt te beoordelen.

(57) Ten tweede stelden de Poolse autoriteiten twee wijzigingen vast inzake de steun zoals die oorspronkelijk was aangemeld bij brief van 8 oktober 2004. De eerste en belangrijkste wijziging was dat een deel van de voorgenomen staatssteun (een totaal van 43,5 miljoen PLN) gedeeltelijk werd ingetrokken en vervangen door twee maatregelen die volgens de Poolse autoriteiten geen staatssteun vormden. De tweede wijziging was van feitelijke aard en specificeerde de steunbedragen die in het kader van drie maatregelen vóór de toetreding aan HSW werden toegekend. De tabellen 2 tot en met 5 bevatten een opsomming van alle steun die gedurende de herstructureringsperiode aan HSW is verleend of nog zal worden verleend, gecorrigeerd op basis van de verduidelijkingen van de Poolse autoriteiten.

(58) De Poolse autoriteiten voerden eveneens aan dat het geplande uitstel en de betaling in termijnen van publiekrechtelijke verplichtingen ten bedrage van 22,1 miljoen PLN (5,2 miljoen EUR) (post 28 in tabel 4) behandeld moesten worden als een de-minimismaatregel. De

door de Poolse autoriteiten gebruikte methode voor de berekening van het steunbedrag vergelijkt de rentevoet die is toegepast op het uitstel, met het referentiepercentage van de Commissie. Is de toegepaste rentevoet hoger dan het referentiepercentage, dan vormt de maatregel volgens de Poolse autoriteiten geen steun. Volgens de Poolse autoriteiten is dit het geval met het uitstel van betaling van de schulden aan de socialeverzekeringsinstelling die 16,4 miljoen PLN bedragen (post 29 in tabel 4).

(59) Ten derde beweren de Poolse autoriteiten dat wat de levensvatbaarheid van de onderneming betreft, de organisatorische herstructurering geslaagd was, aangezien HSW opnieuw zeggenschap had gekregen over Dressta en derhalve zou kunnen uitbreiden op de winstgevende Noord-Amerikaanse markt.

(60) Met betrekking tot het vereiste om de concurrentiedistorsies te beperken bleven de Poolse autoriteiten aanvoeren dat de inkrimping van de capaciteit van 1 500 tot 1 200 machines een geldige compenserende maatregel was. Bovendien beschouwden zij ook de verkoop van de dochterondernemingen van HSW als een compenserende maatregel.

(61) Wat betreft de beperking van de steun tot het strikt noodzakelijke minimum, verstrekten de Poolse autoriteiten een reeks details over de bedragen die beschouwd werden als eigen bijdrage.

(62) Samenvattend kan worden gezegd dat de Poolse autoriteiten in hun opmerkingen beweren dat er geen staatssteun is verleend na de toetreding en dat die ook niet is gepland. Mocht de Commissie anders beschikken, dan zullen zij aanvullende elementen verstrekken ter ondersteuning van hun opvatting dat de staatssteun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

(63) Met betrekking tot de twijfels van de Commissie over de splitsing tussen de militaire en de civiele productie van HSW verzekerden de Poolse autoriteiten de Commissie dat het huidige systeem van kostenberekening een duidelijke splitsing van de kosten van deze beide activiteiten mogelijk maakte.

5.2. **Opmerkingen betreffende het besluit van 10 oktober 2007**

(64) De Poolse autoriteiten begonnen met opnieuw uit te leggen waarom de wijzigingen in het herstructureringsplan zo laat kenbaar werden gemaakt en weten dit aan de langdurige interne procedures.

(65) Ten tweede beklemtoonde Polen dat de ingeleide onderzoeksprocedure overeenkomstig punt 52 van de richtsnoeren van 2004 uitsluitend betrekking mocht hebben op de wijziging van het herstructureringsplan en argumenteerde het dat de Commissie geen stappen mocht nemen in de zin van artikel 9 van Verordening (EG) nr. 659/1999 om de beschikking van 20 december 2006 te herroepen. Polen beriep zich dienaangaande op het beginsel van de rechtszekerheid.

(66) Ten derde voerde Polen aan dat het goedgekeurde totale steunbedrag door de schulden/aandelenruil niet verhoogde.

(67) Ten vierde voerden de Poolse autoriteiten aan dat het subsidie-equivalent van de leningen van het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP) dat door de Commissie was goedgekeurd in haar beschikking van 20 december 2006, te hoog was aangezien het werd gelijkgesteld aan de nominale waarde van die leningen (hoewel Polen toegaf deze benadering niet eerder te hebben betwist). Zelfs mocht de Commissie van oordeel zijn dat de schulden/aandelenruil de steun zou verhogen met het bedrag van de ARP-leningen, dan nog zou het steunbedrag derhalve niet groter mogen zijn dan de nominale waarde van de leningen die al werden goedgekeurd in de beschikking van 20 december 2006.

(68) De Poolse autoriteiten legden uit dat de onderneming voorafgaand aan de ruil op de ARP-leningen reeds 22,9 miljoen PLN aan rente had betaald. De nog uitstaande rente die HSW zou moeten betalen indien het niet tot een schulden/aandelenruil kwam, zou bijgevolg 21,2 miljoen PLN bedragen.

(69) Bovendien voerde Polen aan dat de schulden/aandelenruil voldeed aan de toets van de crediteur in een marteconomie en geen staatssteun vormde in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag. Polen voerde aan dat het ARP rekening had gehouden met het feit dat HSW winstgevend begon te worden en ervan was uitgegaan dat de waarde van de verkregen aandelen na verloop van tijd zou stijgen.

(70) In het resterende gedeelte van hun argumentatie voerden de Poolse autoriteiten aan dat zelfs indien de Commissie zou oordelen dat het herstructureringsplan aanzienlijk was gewijzigd, het globale nieuwe herstructureringspakket verenigbaar diende te worden geacht met de richtsnoeren van 2004 en dat de wijziging overeenkomstig punt 52 ervan moest worden goedgekeurd.

(71) Polen beklemtoonde dat de herstructurering, op enkele geringe wijzigingen na, werd geïmplementeerd in overeenstemming met het februariplan en dat de criteria inzake levensvatbaarheid, eigen bijdrage en de voorkoming van ongerechtvaardigde concurrentiedistorsies werden nageleefd.

5.2.1. *Herstel van de levensvatbaarheid*

(72) Ten eerste onderstreepten de Poolse autoriteiten met betrekking tot het herstel van de duurzame levensvatbaarheid dat de onderneming haar productie had opgevoerd en zich toelegde op de meer winstgevende verkoop van zware machines (meer bepaald grote bulldozers en buizenleggers). De onderneming verdubbelde haar rendement in termen van inkomen per werknemer (van 111 000 PLN per werknemer in 2002 tot 222 000 PLN per werknemer in 2007).

(73) Ondanks haar blootstelling aan de wisselkoersrisico's haalde HSW bovendien hogere rendementsindicatoren dan in het februariplan was voorzien.

(74) Bovendien waren alle liquiditeits- en solventie-indicatoren hoger dan oorspronkelijk voorspeld. Polen legde er voorts de nadruk op dat de onderneming nu profiteerde van privéfinanciering wat bewees dat de markt geloofde in de levensvatbaarheid en de solventie van de onderneming.

(75) Tot slot onderstreepte Polen het feit dat HSW efficiënter was geworden door de blootstelling aan wisselkoersrisico's te verminderen, aangezien de onderneming nu probeerde materialen te kopen in dezelfde munt als die waarin haar verkopen in de rekeningen werden geboekt.

5.2.2. *Eigen bijdrage aan de herstructurering*

(76) Ten tweede voerde Polen aan dat de kosten van herstructurering waren gestegen tot 469,1 miljoen PLN ([10]), vooral wegens vertragingen in de organisatorische herstructurering. Aangezien de onderneming, nadat de beschikking van 20 december 2006 was gegeven, erin was geslaagd om nog meer activa te verkopen, bleef haar eigen bijdrage aan de herstructurering echter boven 50 % (op 53,9 %).

(77) Volgens de Poolse autoriteiten bestond de eigen bijdrage in inkomsten uit de verkoop van vaste activa ten bedrage van 61,4 miljoen PLN, inkomsten uit de verkoop van dochtermaatschappijen ten bedrage van 126,4 miljoen PLN, schuldaankopen op de markt ten bedrage van 61,6 miljoen PLN en de opzegging van civielrechtelijke verplichtingen ten bedrage van 3,5 miljoen PLN.

5.2.3. *Voorkoming van ongerechtvaardigde concurrentiedistorsie*

(78) Ten derde voerde Polen aan dat het steunbedrag niet was toegenomen en dat er bijgevolg geen behoefte was aan bijkomende compenserende maatregelen uit hoofde van punt 52, onder b), van de richtsnoeren van 2004. Polen is van oordeel dat de bijkomende kasstroom die werd gegenereerd door de schulden/aandelenruil, door de onderneming uitsluitend wordt gebruikt om haar marktpositie te handhaven. Volgens de Poolse autoriteiten kan de onderneming zelfs op de binnenlandse markt geen leidinggevende positie veroveren en bekleedt ze de […] en […] plaats afhankelijk van de verkochte producten ([11]). Volgens Polen bedraagt het aandeel van de onderneming op de wereldmarkt niet meer dan [0-5] %.

(79) Bovendien onderstreepte Polen het belang van de onderneming voor de hele regio.

(80) De Poolse regering gaf de Commissie garanties betreffende de geplande privatisering en stelde eind 2009 voorop als streefdatum voor de voltooiing van de privatiseringsprocedure.

6. DE STEUNMAATREGELEN

(81) De steunverlenende autoriteiten zijn het ministerie van de Schatkist, het ministerie van Wetenschap en Informatietechnologie, de belastingautoriteiten, de plaatselijke autoriteiten, de socialeverzekeringsinstelling (ZUS), het staatsfonds voor de reïntegratie van gehandicapten (PFRON), gemeentebesturen en het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (het ARP).

(82) Polen voert aan dat sommige van de steunmaatregelen ten behoeve van HSW verband hielden met de bescherming van wezenlijke belangen op het gebied van de nationale veiligheid. Deze steun bedroeg in totaal circa 19 miljoen PLN (4,5 miljoen EUR) en werd zowel vóór als na de toetreding van Polen tot de Europese Unie verleend. Polen voert met verwijzing naar artikel 296 van het EG-Verdrag aan dat de bepalingen van het EG-Verdrag de lidstaten er niet van kunnen weerhouden de maatregelen te nemen die zij noodzakelijk achten met het oog op de bescherming van wezenlijke belangen op het gebied van hun veiligheid.

(83) De voornaamste steunmaatregelen die vóór de toetreding werden verleend aan het niet-militaire deel van HSW waren twee leningen van het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling die samen 75 miljoen PLN (17,8 miljoen EUR) bedroegen. Een andere belangrijke steunmaatregel is de kapitaalinjectie van het ministerie van de Schatkist van 40 miljoen PLN (9,5 miljoen EUR) ten gunste van de dochteronderneming HSW-Trading Sp. z o.o.

(84) Een bedrag van 27,9 miljoen PLN (6,6 miljoen EUR) in de vorm van een kwijtschelding van schuld was toegewezen op basis van de gewijzigde Wet inzake staatssteun aan ondernemingen met bijzondere betekenis voor de arbeidsmarkt van 30 oktober 2002 (zie tabel 3 hieronder). De herstructurering uit hoofde van die wet stond onder toezicht van de voorzitter van het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling en was gebaseerd op een herstructureringsbesluit in de zin van artikel 10, lid 1, onder 4), en artikel 19 van de wet (hierna „het herstructureringsbesluit" genoemd). Het herstructureringsbesluit tot goedkeuring van het herstructureringsplan, op basis waarvan de herstructurering van de publiekrechtelijke verplichtingen mogelijk werd, kwam op 29 april 2005 tot stand en werd op 17 juni 2005 gewijzigd.

([10]) Tegenover 450 miljoen PLN zoals aangegeven in het herstructureringsplan van februari en 456,9 miljoen PLN in het novemberplan.

([11]) Polen verwijst naar gegevens die worden verstrekt door het adviesbureau Off Highway Research.

(85) De belangrijkste wijziging in het novemberplan bestond in de goedkeuring van de schulden/aandelenruil: in plaats van HSW de twee leningen die haar vóór de toetreding in 2003 en 2004 door het ARP werden toegekend (zie tabel 2, posten 8 en 15) en de rente op die leningen te laten terugbetalen, besliste het ARP de nominale waarde van de schuld in te ruilen tegen aandelen (posten 30 en 31 in tabel 4). Dientengevolge, in plaats van 97,1 miljoen PLN (de twee oorspronkelijke leningen bedroegen in totaal 75 miljoen PLN, plus 22,1 miljoen PLN aan nog uitstaande rente) te moeten terugbetalen, gaf HSW aandelen uit ter waarde van 75 miljoen PLN die door het ARP werden verkregen (volgens Polen werd de ruil geïmplementeerd op 2 juli 2007).

(86) De verschillende steunmaatregelen vanwege de overheid ten gunste van HSW die aan de Commissie werden aangemeld en die werden gecorrigeerd in het licht van de bijkomende informatie die door Polen werd verstrekt, worden voorgesteld in de volgende tabellen.

Tabel 2

Steun verleend vóór 30 april 2004

(in duizend PLN)

Nr.	Vermelde datum van akkoord/beschikking	Steunverlenende autoriteit	Vorm van de steun	Nominaal bedrag	Steunbedrag
1.	12.12.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Kwijtschelding btw voor september 2002	1 047,5	1 047,5
2.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van btw voor december 2002	4 769,8	155,0
3.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van btw voor maart	1 771,8	52,2
4.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van btw voor mei 2003	2 175,2	77,4
5.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van inkomstenbelasting voor maart 2003	623,3	16,0
6.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van inkomstenbelasting voor mei 2003	463,4	5,0
7.	4.2.2003	Socialeverzekerings-instelling (ZUS). Filiaal Rzeszów	Akkoord over het in termijnen betalen voor de periode juni-oktober 2002	6 252,1	1 211,6
8.	28.8.2003 (*)	Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP)	Lening	40 000,0	40 000,0
9.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van de btw voor juni 2002	696,9	77,1
10.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Uitstel van betalingsdatum van de tranche voor de PIT voor juli 2002	183,9	15,3
11.	15.9.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Aanpassing van de betalingsdata voor de termijnen van de inkomstenbelasting voor augustus 2002	211,5	26,8
12.	2.12.2003	Bureau van de Schatkist in Stalowa Wola	Akkoord over het in termijnen betalen van btw voor augustus 2002	655,5	49,3

(in duizend PLN)

Nr.	Vermelde datum van akkoord/beschikking	Steunverlenende autoriteit	Vorm van de steun	Nominaal bedrag	Steunbedrag
13.	5.9.2003	Districtbureau in Nisko	Regeling voor betaling in termijnen voor eeuwigdurend vruchtgebruik	172,7	8,0
14.	21.3.2003	Districtbureau in Nisko	Regeling voor betaling in termijnen voor eeuwigdurend vruchtgebruik	20,5	0,3
15.	30.4.2004 (**)	Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP)	Lening	35 000,0	35 000,0
16.	30.4.2004	Ministerie van de Schatkist	Initiële kapitaalverhoging	40 000,0	40 000,0
17.	7.11.2003	Ministerie van Wetenschap en Informatietechnologie	Subsidie	637,0	465,0
18.	20.5.2003	Districtbureau in Stalowa Wola	Terugbetaling uitgaven	3,3	2,4
19.	20.5.2003	Districtbureau in Stalowa Wola	Terugbetaling uitgaven	3,3	2,4
20.	6.12.2002	Hoofdbelastingkantoor provincie Podkarpackie	Kwijtschelding achterstallige btw	1 210	1 210
21.	6.12.2002	Gemeenteraad Stalowa Wola	Kwijtschelding achterstallige vastgoedbelasting	496,8	496,8
22.	11.12.2002	Socialeverzekerings-instelling (ZUS). Filiaal Rzeszów	Kwijtschelding niet-betaalde bijdragen, inclusief rente	11 088,1	11 088,1
			Totaal I	147 482,6	131 006,2

(*) Deze maatregel was het voorwerp van de schulden/aandelenruil die werd geïmplementeerd in juli 2007 en zal bijgevolg ook worden vermeld in tabel 4.
(**) Ibidem.

Tabel 3

Steun verleend na 30 april 2004 op basis van de gewijzigde Wet inzake staatssteun aan ondernemingen met bijzondere betekenis voor de arbeidsmarkt van 30 oktober 2002

(in duizend PLN)

Nr.	Datum overdracht activa en passiva naar de onderneming	Soort geherstructureerde vorderingen	Nominaal bedrag	Steunbedrag
23.	20.6.2005	Herstructurering van vorderingen inzake btw en PIT	10 696,6	Steunbedrag niet door de Poolse autoriteiten gespecificeerd
24.	20.6.2005	Herstructurering van milieubelasting, inclusief rente	5 826,5	Idem
25.	20.6.2005	Herstructurering van de bijdragen aan de socialeverzekeringsinstelling (ZUS), inclusief rente en uitbreidingsvergoedingen	7 333,2	Idem
26.	20.6.2005	Herschikking van betalingen aan het Staatsfonds voor de reïntegratie van gehandicapten (PFRON), inclusief rente	996,5	Idem

(in duizend PLN)

Nr.	Datum overdracht activa en passiva naar de onderneming	Soort geherstructureerde vorderingen	Nominaal bedrag	Steunbedrag
27.	20.6.2005	Herstructurering van vastgoedbelasting voor de periode september 2002-juni 2003, te betalen aan de gemeente Stalowa Wola	3 044,3	Idem
		Totaal 2	27 897,1	19 293,7 (*)

(*) De Poolse autoriteiten verstrekten geen gegevens over het steunequivalent van de maatregel. Dit steunbedrag werd berekend in de veronderstelling dat 30,84 % van de geherstructureerde schuld in het kader van de gewijzigde Wet inzake staatssteun aan ondernemingen met bijzondere betekenis voor de arbeidsmarkt van 30 oktober 2002 zou worden terugbetaald aan de crediteuren met gebruikmaking van de inkomsten uit de verkoop van de activa van de begunstigde volgens de in die wet bepaalde procedure. Het percentage van 30,84 % is gebruikt in het gewijzigde herstructureringsbesluit van 17 juni 2005. Het kwijtgescholden bedrag zou dan 69,16 % bedragen van de totale schuld. Het subsidie-equivalent bedraagt 100 % van de kwijtgescholden schuld.

Tabel 4

Steun verleend na 30 april 2004

(in duizend PLN)

Nr.	Beweerde datum terugbetaling van de steun	Steunverlenende autoriteit	Vorm van steun	Nominaal bedrag	Steunbedrag
28.	21.12.2004 19.10.2005	Verschillende autoriteiten	Uitstel van publiekrechtelijke verplichtingen	22 094,4	0,259
29.	25.4.2005	Socialeverzekeringsinstelling (ZUS). Filiaal Rzeszów	Uitstel van publiekrechtelijke verplichtingen	16 386,2	0,0
30.	2.7.2007	Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP)	Ruil van schulden tegen aandelen (zie maatregel in tabel 2)	40 000,0	40 000,0
31.	2.7.2007	Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP)	Ruil van schulden tegen aandelen (zie maatregel in tabel 2)	35 000,0	35 000,0
			Totaal 3	113 480,6	75 259,0

Tabel 5

Verleende en geplande maatregelen

(in duizend PLN)

	Categorie van de steun	Nominaal bedrag	Steunbedrag
I	Herstructureringssteun verleend vóór 30 april 2004	147 482,6	131 006,2
II	Herstructureringssteun verleend op basis van de gewijzigde wet inzake staatssteun aan ondernemingen met bijzondere betekenis voor de arbeidsmarkt van 30 oktober 2002	27 897,1	19 293,7
III	Uitstel van publiekrechtelijke verplichtingen — Maatregelen door Polen erkend als de-minimissteun (*)	22 094,4	0,259
IV	Uitstel van publiekrechtelijke verplichtingen door de socialeverzekeringsinstelling (ZUS) (**)	16 386,2	0,0
V	Ruil van schulden tegen aandelen — op 2 juli 2007 verleend door het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP)	75 000,0	21 200,0

(*) Verleend na december 2004.
(**) Verleend in 2005.

7. BEOORDELING VAN DE STEUNMAATREGELEN

7.1. Bevoegdheid van de Commissie

(87) Aangezien enkele van de gebeurtenissen die van belang zijn voor deze zaak, plaatshadden vóór de toetreding van Polen tot de Europese Unie op 1 mei 2004, moet de Commissie eerst vaststellen of zij bevoegd is waar het deze steunmaatregelen betreft.

(88) Maatregelen die ten uitvoer zijn gelegd vóór de toetreding en die niet van toepassing zijn na de toetreding, mogen niet door de Commissie worden onderzocht, noch in het kader van het zogeheten interim-mechanisme, vallend onder bijlage IV, paragraaf 3 van het Toetredingsverdrag van de Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en Slowakije tot de Europese Unie, noch in het kader van de procedures die zijn vastgelegd in artikel 88 van het EG-Verdrag. Noch het Toetredingsverdrag noch het EG-Verdrag eisen van de Commissie dat zij deze maatregelen onderzoekt, en ook heeft de Commissie niet de bevoegdheid om dat te doen.

(89) Maatregelen die na de toetreding ten uitvoer zijn gelegd, vormen echter nieuwe steun en die valt wel onder de bevoegdheid van de Commissie in het kader van de procedure van artikel 88 van het EG-Verdrag. Het criterium om te bepalen op welk moment een bepaalde steunmaatregel van kracht is geworden, is het juridisch bindende besluit op basis waarvan de bevoegde nationale autoriteit besloten heeft steun te verlenen ([12]).

(90) Individuele steun die werd verleend vóór de toetreding wordt geacht niet van toepassing te zijn na de toetreding wanneer het precieze bedrag van het financiële risico van de staat bij die steunmaatregel ten tijde van de steunmaatregel bekend was.

(91) Op basis van de door de Poolse autoriteiten verstrekte informatie heeft de Commissie kunnen vaststellen dat de in tabel 2 hierboven genoemde steunmaatregelen vóór de toetreding werden verleend en daarna niet meer van toepassing waren. De Commissie is derhalve niet bevoegd te beoordelen of deze steunmaatregelen verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt. Er dient echter wel rekening mee te worden gehouden wanneer de verenigbaarheid wordt beoordeeld van steunmaatregelen die na de toetreding zijn verleend of nog zullen worden verleend. Deze steunmaatregelen bedragen 147 miljoen PLN (35 miljoen EUR) ([13]).

(92) Wat betreft de steunmaatregelen die zijn verleend op basis van de gewijzigde Wet inzake staatssteun aan ondernemingen met bijzondere betekenis voor de arbeidsmarkt van 30 oktober 2002 en die worden genoemd in tabel 3, is de twijfel van de Commissie met betrekking tot de datum waarop deze werden verleend, niet weggenomen. In dit verband hebben de Poolse autoriteiten in hun opmerkingen over het besluit om de formele onderzoeksprocedure in te leiden geen nieuwe argumenten verstrekt. De instemming van de individuele steunverlenende autoriteiten met de herstructurering van hun vorderingen in het kader van deze wet, is noodzakelijk, maar op zich geen voldoende voorwaarde voor een dergelijke herstructurering. Het doorslaggevende element van de procedure in het kader van deze wet is het herstructureringsbesluit. De voorzitter van het Agentschap voor industriële ontwikkeling nam het herstructureringsbesluit op 29 april 2005 en bijgevolg is de Commissie van mening dat deze maatregelen werden verleend na de toetreding. De Commissie is dan ook bevoegd om te beoordelen of de steun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. Aangezien deze maatregelen werden verleend in weerwil van de standstillclausule van artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag, vormen zij een onrechtmatige steun van 27,897 miljoen PLN (6,61 miljoen EUR).

(93) Tot slot, indien de maatregelen in tabel 4 staatssteun vormen, is de Commissie bevoegd om te beoordelen of zij verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt, aangezien deze maatregelen duidelijk na de toetreding werden verleend.

7.2. Rechtvaardiging van de herroeping

(94) Artikel 9 van Verordening (EG) nr. 659/1999 bepaalt het volgende: „Na de betrokken lidstaat de gelegenheid te hebben gegeven opmerkingen in te dienen, kan de Commissie een […] gegeven beschikking herroepen, indien de beschikking berustte op tijdens de procedure verstrekte onjuiste informatie die voor de beschikking doorslaggevend was. Alvorens een beschikking te herroepen en een nieuwe beschikking te geven, leidt de Commissie de formele onderzoeksprocedure uit hoofde van artikel 4, lid 4, in.”.

(95) Zoals reeds gezegd, was de beschikking van 20 december 2006 gebaseerd op onjuiste informatie, namelijk het herstructureringsplan van februari 2006, dat niet langer geldig was op het ogenblik dat de Commissie die beschikking gaf. De Poolse autoriteiten legden de bijgewerkte versie van het herstructureringsplan niet voor, terwijl de onderzoeksprocedure die was ingeleid in november 2005 nog liep, zelfs al was het plan door de bevoegde organen van HSW reeds goedgekeurd. Het herstructureringsplan is voor de Commissie de belangrijkste bron van informatie om de verenigbaarheid van de herstructureringssteun te evalueren. Hoewel het februariplan geen bron van onjuiste informatie was, werd het er toch een nadat het novemberplan was aangenomen. Het februariplan waarop de Commissie de beschikking van 20 december 2006 baseerde, was bijgevolg een bron van onjuiste informatie op het ogenblik dat de Commissie die beschikking aannam.

([12]) Zie zaak T-109/01, *Fleuren Compost* v *Commissie*, Jurispr. 2004, blz. II-127, punt 74.

([13]) Het bedrag van 147 miljoen PLN omvat de leningen die door het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling vóór de toetreding aan HSW werden toegekend voor een bedrag van 75 miljoen PLN. Deze twee leningen werden in 2007 omgezet in aandelen en worden bijgevolg in tabel 4 gekarakteriseerd als een schulden/aandelenruil.

(96) Bijgevolg is de Commissie van oordeel dat de beschikking van 20 december 2006 gebaseerd was op onjuiste informatie, zodat haar redenering moet worden gewijzigd en deze beschikking bijgevolg moet worden herroepen overeenkomstig artikel 9 van de Verordening (EG) nr. 659/1999.

7.3. **Staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag**

(97) Artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag bepaalt dat steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt, onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt.

(98) De Poolse autoriteiten bestrijden niet dat de maatregelen genoemd in de tabellen 2 en 3, staatssteun vormen.

7.3.1. *Februariplan*

(99) De Poolse autoriteiten voeren aan dat de steun in de vorm van het uitstel van betaling van de verplichtingen van HSW op het gebied van belastingen en sociale zekerheid (maatregelen 28 en 29 in tabel 4) geen staatssteun vormt, aangezien het de-minimissteun betreft of het steunelement gelijk is aan nul. De Poolse autoriteiten baseren dit argument op de berekening van het steunelement van de maatregelen.

(100) De Commissie kan de berekeningsmethode die door de Poolse autoriteiten is gebruikt, niet onderschrijven. Deze maatregelen worden hier toegepast op een onderneming in financiële moeilijkheden. Het risico van een schuldherschikking ten gunste van HSW is hoger dan bij gezonde ondernemingen, en dit moet tot uiting komen in de berekende rente. Het referentietarief kan dan ook niet worden toegepast als benchmark. De berekeningsmethode waarbij de aangerekende eigenlijke rentevoet wordt vergeleken met de referentierentevoet, is in dit geval niet geschikt; bijgevolg kan de Commissie het argument van Polen niet aanvaarden.

(101) Het is vaste praktijk van de Commissie ([14]) dat het steunelement in het geval van ondernemingen in moeilijkheden gelijk is aan het nominale bedrag. De steunmaatregelen in de vorm van uitstel van betaling in tabel 4 bedragen 38,480 miljoen PLN (9,12 miljoen EUR).

(102) De Commissie komt tot de conclusie dat de maatregelen genoemd in tabel 3 en het uitstel van betaling vermeld in tabel 4 als maatregelen 28 en 29 gefinancierd werden met gebruikmaking van staatsmiddelen. Zij begunstigen een individuele onderneming, doordat die onderneming een voordeel verwerft waarover zij op de markt niet de beschikking zou hebben gehad. HSW is actief op het gebied van de productie van bouwmachines, een sector waarin binnen de Europese Unie sprake is van intensief handelsverkeer tussen ondernemingen van verschillende lidstaten. Deze maatregelen vormen derhalve staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.

7.3.2. *Novemberplan*

(103) In de beschikking van 20 december 2006 werden de twee leningen ([15]) waarvan de omzetting in aandelen hier wordt onderzocht, beschouwd als staatssteun die vóór de toetreding werd verleend. Het steunbedrag werd berekend tegen 100 % van de nominale waarde van de leningen. De Poolse autoriteiten stelden deze zienswijze tot het besluit van de Commissie van 10 oktober 2007 niet ter discussie.

(104) De aangemelde schulden/aandelenruil bestaat in een kapitaalinjectie door het Agentschap voor Industriële Ontwikkeling (ARP). Bijgevolg zijn er staatsmiddelen mee gemoeid. De ruil verleent de onderneming een voordeel omdat HSW, als een onderneming in moeilijkheden, die financiering tegen die voorwaarden niet zou hebben verkregen op de markt. Zoals hierboven vermeld, geven de Poolse autoriteiten toe dat de begunstigde dankzij de ruil beter af is.

(105) Met betrekking tot de suggestie van de Poolse autoriteiten dat de schulden/aandelenruil voldoet aan de toets van de crediteur in een markteconomie, doet de Commissie opmerken dat HSW op dat tijdstip aan het herstructureren was en dat de verbeterde situatie van de onderneming ten tijde van de schulden/aandelenruil voortvloeide uit vroegere staatssteun. Bijgevolg komt de Commissie tot het besluit dat op basis van gevestigde praktijken en jurisprudentie ([16]), de ruil niet voldoet aan het beginsel van de crediteur in een markteconomie.

(106) De schulden/aandelenruil die werd goedgekeurd na de toetreding, vormt staatssteun, wat door de Poolse autoriteiten niet werd betwist.

(107) Alle overige maatregelen die werden vermeld in de besluiten tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure, vormen staatssteun, wat door de Poolse autoriteiten niet werd betwist.

7.4. **Verenigbaarheid van de steun: afwijking uit hoofde van artikel 87, lid 3, van het EG-Verdrag**

(108) De afwijkingen van artikel 87, lid 2, van het EG-Verdrag zijn in dit geval niet van toepassing. Wat betreft de vrijstellingen uit hoofde van artikel 87, lid 3: gezien het feit

([14]) Zie zaken C 30/98, *Wildauer Kubelwelle* (PB L 287 van 14.11.2000, blz. 51) en C 27/97, *Lautex Weberei und Veredlung* (PB C 387 van 12.12.1998, blz. 4).

([15]) Deze leningen zijn in tabel 2 vermeld als maatregelen 8 en 15.

([16]) Zaak T-11/95, *BP Chemicals/Commissie,* Jurispr. 1998, blz. II-3235.

dat de voornaamste doelstelling van de steun het herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn van een onderneming in moeilijkheden was, kan alleen de vrijstelling van artikel 87, lid 3, onder c), worden toegepast. Op grond van die vrijstelling is staatssteun toegestaan ter bevordering van de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

7.4.1. *Toepasselijke rechtsgrond*

(109) Aangezien de Commissie de beschikking van 20 december 2006 herroept overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 659/1999 en die vervangt door deze beschikking, moet de verenigbaarheid van het hele herstructureringsproces opnieuw worden onderzocht.

(110) De Commissie zal de maatregelen die nieuwe steun vormen en het volledige herstructureringsplan (met inbegrip van de plannen van februari 2006 en november 2006) toetsen aan de toepasselijke reddings- en herstructureringsrichtsnoeren. De huidige communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden ([17]) (hierna „de richtsnoeren van 2004" genoemd) zijn op 10 oktober 2004 in werking getreden. De vorige reddings- en herstructureringsrichtsnoeren van 1999 ([18]) (hierna „de richtsnoeren van 1999" genoemd) zijn van toepassing op maatregelen waarvan de aanmelding vóór die datum is geregistreerd. Overeenkomstig punt 104 van de richtsnoeren van 2004, zal de Commissie onderzoeken of reddings- of herstructureringssteun die zonder haar toestemming — en dus in strijd met artikel 88, lid 3, van het Verdrag — is toegekend, verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt op basis van de onderhavige richtsnoeren wanneer die steun geheel of gedeeltelijk na de bekendmaking van deze richtsnoeren in het Publicatieblad is toegekend.

(111) In dit geval zijn veel van de maatregelen op 8 oktober 2004 aangemeld (twee dagen vóór de inwerkingtreding van de richtsnoeren van 2004). De Poolse autoriteiten hebben de Commissie echter bij brief van 7 maart 2006 ook op de hoogte gesteld van aanvullende steun die aan HSW is verleend in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag. De maatregelen die worden beschreven in de rijen III en IV van tabel 5 zijn allemaal verleend na december 2004, en dus na de publicatie van de richtsnoeren van 2004. Bovendien werd de schulden/aandelenruil pas in juli 2007 goedgekeurd. De conclusie van de Commissie luidt derhalve dat in dit geval de richtsnoeren van 2004 van toepassing zijn op zowel aangemelde als niet-aangemelde steunmaatregelen, aangezien zij allemaal betrekking hebben op hetzelfde herstructureringsplan.

(112) Om de verenigbaarheid van de nieuwe herstructureringssteun te evalueren, moet de herstructurering in haar geheel worden bekeken. Alle steunmaatregelen, niet enkel de nieuwe steun, moeten in aanmerking worden genomen om uit te maken of het plan zal resulteren in het herstel van de levensvatbaarheid, om na te gaan of de steun is beperkt tot het strikt noodzakelijke minimum en om de passende compenserende maatregelen te bepalen die nodig zijn de concurrentiedistorsie te beperken.

7.4.2. *De vraag of de onderneming voor steun in aanmerking komt*

(113) Om alle in het oorspronkelijke besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure reeds genoemde redenen ([19]) is het bedrijf een onderneming in moeilijkheden als bepaald in afdeling 2.1 van de richtsnoeren van 2004. De onderneming komt derhalve in aanmerking voor herstructureringssteun.

7.4.3. *Herstel van de levensvatbaarheid*

(114) Punt 35 van de richtsnoeren van 2004 bepaalt dat „het herstructureringsplan, waarvan de looptijd zo kort mogelijk moet zijn, binnen een redelijk tijdsbestek de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming dient te herstellen en gebaseerd dient te zijn op realistische veronderstellingen betreffende de toekomstige bedrijfsomstandigheden. […] De verbetering van de levensvatbaarheid komt voornamelijk tot stand door middel van interne maatregelen […]".

Besluit van 23 november 2005 om de formele onderzoeksprocedure in te leiden

(115) Het meest cruciale probleem van HSW was de hoge schuldenlast. De Commissie stelt vast dat de financiële herstructurering is afgerond.

(116) In het oorspronkelijke besluit om de formele onderzoeksprocedure in te leiden, uitte de Commissie haar twijfels omdat de herstructurering in hoofdzaak van financiële aard was en gaf zij uiting aan haar bezorgdheid over het feit dat onvoldoende aandacht was geschonken aan de industriële aspecten van de herstructurering. In hun opmerkingen hebben de Poolse autoriteiten voldoende bewijs verstrekt dat de verouderde organisatiestructuur wel degelijk één van de belangrijkste problemen was waarmee de onderneming kampte. Dit probleem is aangepakt door een scheiding aan te brengen tussen het deel van de onderneming dat rechtstreeks verband houdt met de productie en de delen die moeten worden verkocht. Dit was de reden voor de tijdelijke oprichting van de onafhankelijke onderneming HSW-Trading door HSW.

(117) De verkoop van aandelen in dochterondernemingen en de scheiding en verkoop van bepaalde serviceafdelingen was gepland als één van de voornaamste elementen van de herstructurering. In het besluit waarmee de formele onderzoeksprocedure werd ingeleid, verklaarde de Commissie dat zij betwijfelde of de verkoopplannen realistisch waren. Uiteindelijk heeft HSW met de verkoop echter ruim viermaal de verwachte opbrengst weten binnen te halen.

([17]) PB C 244 van 1.10.2004, blz. 2.
([18]) PB C 288 van 9.10.1999, blz. 2.
([19]) Zie meer bepaald punten 85 en volgende van het initiële besluit om de onderzoeksprocedure in te leiden.

(118) Een andere sleutelfactor van het succes van de herstructurering was de eigendomssituatie van de handelsmaatschappij Dressta. Het zeggenschapsbelang over Dressta van één van de concurrenten van HSW vormde een obstakel voor volledige toegang tot de belangrijke Noord-Amerikaanse markt. Het probleem is opgelost nu HSW zeggenschap heeft verworven over de onderneming […].

(119) De herstructurering van de personeelsbezetting, waarbij het aantal werknemers met meer dan 1 000 wordt verminderd, is een reële en geloofwaardige kostendrukkende maatregel.

(120) HSW was in 2005 voor de eerste maal winstgevend. Het bedrijf boekte ook winst in de eerste helft van 2006. Het novemberplan suggereerde dat de winst aan het einde van de herstructureringsperiode (2007) zou afnemen wegens de hoge herstructureringskosten en het feit dat de winst voor 2005 was opgeblazen door de eenmalige verkoop van activa in dat jaar. Verwacht wordt echter dat het nettoresultaat vanaf 2007 zal verbeteren en […] tegen 2012 […]. Aan het eind van de herstructureringsperiode moet het liquiditeitsprobleem zijn opgelost.

Besluit van 10 oktober 2007 om de formele onderzoeksprocedure opnieuw in te leiden

(121) De Commissie twijfelde eraan of het novemberplan de duurzame levensvatbaarheid van HSW kon herstellen.

(122) Ten eerste had het er de schijn van dat HSW voortdurend behoefte had aan bijkomende kasstromen en dat de herstructureringsmaatregelen die in het februariplan in het vooruitzicht werden gesteld, ontoereikend waren, waardoor de geloofwaardigheid van beide herstructureringsplannen op losse schroeven kwam te staan.

(123) In de door de Poolse autoriteiten verstrekte uitleg wijst niets erop dat de bijkomende kasstroom meer was dan een eenmalige steunmaatregel die in 2007 werd verleend, na een eerder plotselinge en ingrijpende wijziging in de marketingpraktijken van de concurrenten van HSW. De Poolse autoriteiten hebben aangetoond dat HSW in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid in staat zal zijn om een voldoende kasstroom te genereren om haar klanten en leveranciers concurrerende voorwaarden te kunnen bieden: de indicatoren voor de financiële resultaten van HSW na de implementatie van diverse kostenverlagende maatregelen zijn bevredigend. De Commissie is er dan ook van overtuigd dat de dekking van die bijkomende kasstroombehoeften nodig was om HSW verder te laten functioneren in afwachting van de voltooiing van zijn herstructurering en dat het herstructureringsplan bedoeld is om ervoor zorgen dat dergelijke financiële tekorten zich niet meer voordoen.

(124) Ten tweede, met betrekking tot het hedgingbeleid, leverden de Poolse autoriteiten voldoende bewijs dat de onderneming het wisselkoersrisico nu op een meer efficiënte manier aanpakt en dat bijgevolg een van de voornaamste oorzaken van de moeilijkheden van de onderneming werd verholpen. Het toespitsen van zijn verkopen op de meer winstgevende markten van bulldozers en buizenleggers resulteerde in exploitatiewinst. Door het merendeel van zijn verkopen in euro in plaats van in Amerikaanse dollar te boeken, verminderde HSW reeds de te verwerken valutaschommelingen en deze strategie zou in de toekomst moeten leiden tot verdere winsten wanneer het aandeel van de verkopen die in euro worden gerealiseerd, blijft toenemen. Deze strategie is immers van vitaal belang om de onderneming opnieuw rendabel te maken. Indien HSW blijft […] zoals voorzien in het februariplan en in het novemberplan, moet het bedrijf bij machte zijn om zijn winst te verhogen, zelfs indien alle andere factoren gelijk blijven. De geloofwaardigheid van de herstructureringsstrategie werd ook aangezwengeld door het vertrouwen van de marktdeelnemers in het welslagenvan de herstructurering.

(125) Met betrekking tot de schulden/aandelenruil merkt de Commissie op dat het ARP de nominale waarde van zijn leningen ruilde tegen aandelen en zodoende aandeelhouder van HSW werd.

(126) De Commissie merkt op dat in de beschikking van 20 december 2006 het steunelement van deze twee leningen werd bepaald op 100 % van de hoofdsom van de lening, d.w.z. een totaal van 75 miljoen PLN, zoals door de Poolse autoriteiten aangegeven in de aanmelding.

(127) Deze schulden/aandelenruil verandert de vorm van de staatssteun, aangezien in plaats van aan het ARP 96,2 miljoen PLN te moeten terugbetalen ([20]) (de oorspronkelijke twee leningen voor een totaal bedrag van 75 miljoen PLN plus 21,2 miljoen PLN rente) en daarover rente te betalen, HSW aandelen uitgaf ten bedrage van 75 miljoen PLN, die werden verkregen door het ARP.

(128) De Commissie merkt op dat het ARP de ruil uitvoerde op 2 juli 2007 zonder de standstillclausule na te leven.

(129) Polen geeft toe dat de onderneming beter af was na de schulden/aandelenruil.

([20]) Deze bedragen zijn 1,7 miljoen PLN lager dan die welke werden vermeld in de beschikking van 10 oktober 2007. Polen verklaarde dat de schulden/aandelenruil iets later werd geïmplementeerd dan oorspronkelijk gepland, zodat HSW reeds een hoger bedrag aan vervallen rente had betaald, wat betekende dat er minder terug te betalen bleef.

(130) De Commissie merkt op dat de schulden/aandelenruil activa zal vrijmaken die dienden als zekerheid voor de leningen, waardoor de kasstroom van de begunstigde verbeterde aangezien hij nieuwe kredieten kon krijgen. In boekhoudkundige termen zal de schulden/aandelenruil op de balans van HSW de volgende weerslag hebben. De begunstigde zal zijn activa zien toenemen, aangezien hij geen beschikbare liquide middelen zal moeten gebruiken om de leningen terug te betalen. Bovendien zal er zich aan de debetzijde van de balans geen vermindering voordoen door de terugbetaling van de leningen. Daardoor zal ook het eigen vermogen in de balans stijgen, waardoor zowel het relatieve peil van de schuldenlast als de kredietwaardigheid van HSW zullen toenemen. Dankzij deze verrichting zal HSW volgens de Poolse autoriteiten in staat zijn de geldmiddelen te verzamelen die nodig zijn autonoom te functioneren op de markt en voor de noodzakelijke toekomstige investeringen ([21]).

(131) Bovendien zal er wat de winst- en verliesrekening betreft over de leningen geen rente moeten worden betaald (een totaal van 21,2 miljoen PLN). In plaats daarvan zou HSW enkel eventuele dividenden moeten uitkeren aan de aandeelhouders (waaronder het ARP) ingeval er winst te verdelen is.

(132) Gelet op hetgeen voorafgaat komt de Commissie tot de conclusie dat haar twijfels of het novemberplan zou leiden tot het herstel van de levensvatbaarheid, werden weggenomen.

7.4.4. *Voorkoming van ongerechtvaardigde concurrentiedistorsie*

(133) Volgens de punten 38 tot en met 42 van de richtsnoeren van 2004 moeten maatregelen worden genomen om zoveel mogelijk de eventuele nadelige gevolgen van de steun voor de concurrenten te milderen. De steun mag de concurrentie niet onrechtmatig verstoren. Gewoonlijk betekent dit een inkrimping van de aanwezigheid van de onderneming op een bepaalde markt op het einde van de herstructureringsperiode. De verplichte beperking of inkrimpinging van de aanwezigheid van de onderneming op een bepaalde markt vormt een compenserende factor ten gunste van haar concurrenten. De beperking of inkrimping moet evenredig zijn met de mededingingsverstorende effecten van de steun en meer bepaald met het relatieve belang van de onderneming op haar markt of markten.

(134) Overeenkomstig punt 56 van de richtsnoeren zijn de voorwaarden voor het toekennen van steun minder streng wanneer in steungebieden compenserende maatregelen worden getroffen. Om de weerslag te analyseren van de herstructureringssteun op de markt en op de concurrenten van HSW houdt de Commissie rekening met het feit dat HSW gelegen is in een steungebied volgens artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag.

([21]) Zoals uiteengezet in voetnoot 18, zouden deze bedragen ook lichtjes moeten worden verminderd aangezien de totale liquide middelen toenemen met 96,2 miljoen. Toch kan worden geconcludeerd dat deze bedragen niet in aanzienlijke mate kunnen worden gewijzigd.

Compenserende maatregelen uit hoofde van het februariplan

(135) Volgens de Poolse autoriteiten is HSW van plan de productiecapaciteit terug te brengen van 1 500 tot 1 200 bouwmachines per jaar, dit is met 20 %. De Commissie is van mening dat deze capaciteitsvermindering onvoldoende is, aangezien de onderneming in elk geval voornemens is slechts 66 % van haar capaciteit te benutten aan het eind van de herstructureringsperiode, dat wil zeggen in 2007. De Commissie heeft geen informatie ontvangen van Polen waaruit blijkt dat de onderneming feitelijk meer dan 1 200 machines verkocht vóór het begin van de herstructurering.

(136) Verder beweren de Poolse autoriteiten dat de begunstigde een aantal winstgevende productiebedrijven heeft verkocht en zo zijn activiteiten en productiecapaciteit heeft verminderd. Ten minste twee grote dochterondernemingen (HSW-Walcownia Blach Sp. z o.o. en HSW-Huta Stali Jakosciowych) waren winstgevend en werden met winst verkocht. De gezamenlijke omzet van deze twee dochterondernemingen met in totaal 1 000 werknemers bedroeg in 2005 460 miljoen PLN (109 miljoen EUR), terwijl de kernactiviteiten van de HSW-groep (HSW en HSW-Trading) met 2 400 werknemers een omzet behaalden van 430 miljoen PLN (101,9 miljoen EUR). De twee dochterondernemingen die werden verkocht, waren actief op het vlak van de productie van afgewerkte staalproducten. Op het moment van de verkoop waren deze dochterondernemingen, volgens een aan de Commissie voorgelegde beoordeling, winstgevend, met een verwacht rendement op de verkoop van circa 6 %. Deze twee dochterondernemingen vormden tezamen een zeer aanzienlijk deel van de HSW-groep, met winstgevende activiteiten en goede marktvooruitzichten.

Compenserende maatregelen uit hoofde van het novemberplan

(137) In de richtsnoeren van 2004 wordt erkend dat verschillende vormen van steun verschillende gevolgen kunnen hebben voor de concurrentie. Om de mededingingsverstorende effecten te beperken, bepaalt punt 45 bovendien dat de omvang van de steun of de vorm waarin hij wordt verleend zodanig moet zijn dat de onderneming niet de beschikking krijgt over extra kasmiddelen die kunnen worden gebruikt voor agressieve, marktverstorende activiteiten welke met het herstructureringsproces geen verband houden. De Commissie betwijfelde of de compenserende maatregelen uit hoofde van het novemberplan toereikend waren. De Poolse autoriteiten geven toe dat het gevolg van de ruil van de schulden van HSW tegen aandelen voordelig is voor HSW, aangezien de kasstroomsituatie van de onderneming daardoor aanzienlijk wordt verbeterd. HSW is beter af dankzij deze wijziging in de vorm van de staatssteun. Bovendien is HSW van plan een groot gedeelte van de vrije liquide middelen te gebruiken om zijn klanten concurrerende voorwaarden te bieden. De Commissie is dan ook van oordeel dat de compenserende maatregelen die uit hoofde van het februariplan werden geïmplementeerd, op zich ontoereikend zijn, aangezien de ruil een extra verstorend effect

heeft op de concurrentie. Bijgevolg moesten de compenserende maatregelen worden verhoogd, aangezien zij in verhouding moeten staan tot de mededingingsverstorende effecten van de steun ([22]).

(138) Bij brief van 22 december 2008 deelden de Poolse autoriteiten de Commissie mee dat supplementair een afstoting van activa als bedoeld in de eerste zin van punt 39 van de richtsnoeren van 2004 had plaatsgevonden.

(139) De Poolse autoriteiten deelden de Commissie mee dat de begunstigde een bijkomend aantal productieondernemingen had verkocht, waardoor zijn activiteiten en zijn productiecapaciteit werden verminderd. Zes van de verkochte dochterondernemingen (HSW-Zakład Kuźnia Matrycowa Sp. z o.o., HSW-Tlenownia Sp. z o.o., HSW-Sprężynownia z o.o., HSW-Lasowiak Sp. z o.o., HSW-Zakład Metalurgiczny Sp. z o.o. en Informatyka Sp. z o.o.) waren winstgevend. Het totale inkomen dat door deze ondernemingen werd gegenereerd in het jaar voordat zij werden verkocht, bedroeg 185 miljoen PLN (43,8 miljoen EUR) en zij hadden 1 100 werknemers in dienst.

(140) Vijf van deze ondernemingen (HSW-Zakład Kuźnia Matrycowa Sp. z o.o., HSW-Tlenownia Sp. z o.o., HSW-Sprężynownia z o.o., HSW-Zakład Metalurgiczny Sp. z o.o. en Informatyka Sp. z o.o.) leverden zowel binnen de HSW-groep materiaal en diensten aan elkaar als aan externe klanten. Zij leveren vervangingsonderdelen zoals smeedijzeren gietvormen en warmgewalste veren, en verleenden diensten aan andere industrietakken, waaronder de spoorweg-, machinebouw- en energiesectoren en de mijnindustrie.

(141) Tot slot beloofden de Poolse autoriteiten plechtig dat het ARP zijn HSW-aandelen tegen eind 2009 zou verkopen.

(142) Aangezien vijf van de door HSW verkochte dochterondernemingen winstgevend waren en bijdroegen tot het productiepotentieel van HSW, is de Commissie van mening dat deze verkoop kan worden beschouwd als een compenserende maatregel waardoor de door de steun gecreëerde concurrentiedistorsie wordt beperkt. Rekening houdend hiermee en met de plannen om HSW te privatiseren is de Commissie van oordeel dat de voorgestelde compenserende maatregelen de door de steun gecreëerde concurrentiedistorsie voldoende beperken.

7.4.5. *Steun beperkt tot het strikte minimum*

(143) Overeenkomstig de punten 43 tot en met 45 van de richtsnoeren van 2004 moet de steun worden beperkt tot het strikte minimum dat noodzakelijk is om de herstructurering van de onderneming mogelijk te maken. De vorm waarin de steun wordt verleend, moet zodanig zijn dat de onderneming niet de beschikking krijgt over extra kasmiddelen die kunnen worden gebruikt voor agressieve, marktverstorende activiteiten welke met het herstructureringsproces geen verband houden.

(144) Meer bepaald wordt van de begunstigde van de steun verwacht dat hij uit eigen middelen of door externe financiering tegen marktvoorwaarden een belangrijke bijdrage levert aan de herstructurering.

(145) De Poolse autoriteiten hebben verschillende details verstrekt over de bedragen die beschouwd worden als eigen bijdrage van de begunstigde aan de herstructureringskosten.

(146) Ten eerste is de onderneming van plan bankleningen te verkrijgen voor in totaal 46,9 miljoen PLN (11,1 miljoen EUR). De Poolse autoriteiten hebben voldoende bewijs verstrekt waaruit blijkt dat HSW die financiering op de markt kan verkrijgen, aangezien het reeds een beperkte particuliere financiering van 31,9 miljoen PLN (7,6 miljoen EUR) heeft gekregen in de periode 2003-2005. De Poolse autoriteiten beweren dat de begunstigde marktfinanciering zal kunnen verkrijgen vóór het einde van de herstructureringsperiode.

(147) Voorts nam HSW in het februariplan inkomsten op ten bedrage van 112,2 miljoen PLN (26,6 miljoen EUR) uit de verkoop van dochterondernemingen. Uit hoofde van het novemberplan stegen de totale inkomsten uit de verkoop van dochterondernemingen tot 126 miljoen PLN (29,8 miljoen EUR).

(148) Tot slot verkocht de begunstigde activa ten bedrage van 52,1 miljoen PLN (12,3 miljoen EUR) uit hoofde van het februariplan. Uit hoofde van het novemberplan steeg dit bedrag tot 61,4 miljoen PLN (14,5 miljoen EUR) ten gevolge van een verdere verkoop van activa.

(149) De twijfels van de Commissie of de eigen bijdrage van de begunstigde belangrijk is en de drempel van de richtsnoeren van 2004 haalt, werden weggenomen. De herstructureringskosten bedragen 456,9 miljoen PLN (de kosten van de financiële herstructurering vormen vrijwel de helft van de totale herstructureringskosten, waarbij het restant in hoofdzaak uitgaven waren met betrekking tot de modernisering van de infrastructuur en de organisatorische herstructurering van de onderneming). Wat betreft de financieringsbronnen van de herstructurering, kan 252,9 miljoen PLN worden beschouwd als eigen bijdrage aan de herstructurering. Dit totaal omvat een financiering door privébanken (61,6 miljoen PLN), inkomsten uit de afgeronde verkoop of verhuring van activa

([22]) Zie punt 40 van de richtsnoeren van 2004.

(61,4 miljoen PLN) en inkomsten uit de verkoop van dochterondernemingen (126,4 miljoen PLN) ([23]). De eigen bijdrage van HSW aan de algemene herstructurering bedraagt bijgevolg 53,9 %, terwijl in punt 44 van de richtsnoeren van 2004 voor grote ondernemingen een minimum van 50 % wordt voorgeschreven.

(150) In de beschikking van 10 oktober 2007, uitte de Commissie niet enkel twijfels over de eigen bijdrage aan de kosten van de globale herstructurering, maar verklaarde zij tevens dat de uitleg van de Poolse autoriteiten over de behoefte aan een bijkomende kasstroom die moest worden gegenereerd door de schulden/aandelenruil, de Commissie er niet van had overtuigd dat aan HSW geen extra kasmiddelen waren verschaft. In dat opzicht betwijfelde de Commissie of de marketingmaatregelen die bedoeld waren om HSW toe te staan op de markt te concurreren, echte herstructureringsmaatregelen vormden en of de steun bijgevolg beperkt was tot het vereiste minimum. De Poolse autoriteiten hebben deze twijfels weggenomen door aan te tonen dat deze maatregelen noodzakelijk waren voor het herstel van de levensvatbaarheid, aangezien HSW ze nodig had om op de markt te blijven. Er werd eveneens onderstreept dat de bijkomende kasstroom niet zal worden gebruikt voor de aankoop van bijkomende productiecapaciteit. De Commissie kan dan ook aanvaarden dat de maatregelen noodzakelijk zijn voor een succesvol herstructureringsproces.

7.4.6. *Beginsel dat de steun eenmalig dient te zijn*

(151) In het besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure merkt de Commissie op dat HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych herstructureringssteun had ontvangen voor de periode 2003-2007 die verleend was vóór de toetreding. Bijgevolg moest worden aangetoond dat deze steun geen spillovereffecten had voor de moederonderneming. De Poolse autoriteiten werden eveneens verzocht de Commissie te verzekeren dat de herstructureringssteun aan HSW, indien door de Commissie toegestaan, geen spillovereffecten zou hebben voor HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych.

(152) De Poolse autoriteiten hebben de Commissie verzekerd dat de bilaterale betrekkingen tussen HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych en HSW gebaseerd zijn op marktvoorwaarden (met inbegrip van de betalings- en leveringsvoorwaarden) en dat de ondernemingen, als afzonderlijke rechtspersonen, een gescheiden boekhouding voeren. De enige reden dat HSW-Zakład Zespołów Mechanicznych door HSW als leverancier is gekozen, was zijn geografische nabijheid.

7.4.7. *Scheiding tussen gesubsidieerde speciale militaire productie en civiele productie*

(153) In haar besluit van 23 november 2005 om de formele onderzoeksprocedure in te leiden verklaarde de Commissie dat zij betwijfelde of de scheiding tussen gesubsidieerde speciale militaire productie (vuurwapens) en civiele productie van bouwmachines toereikend was om kruissubsidiëring tussen deze twee gebieden van activiteit te voorkomen. De Poolse autoriteiten hebben informatie verstrekt waarmee de Commissie de verzekering kreeg dat het huidige systeem van cost-accounting een duidelijk scheiding mogelijk maakt van de kosten voor deze twee voornoemde soorten activiteiten.

8. **CONCLUSIE**

(154) De Commissie concludeert dat in dit geval de staatssteun, waarvan een gedeelte werd verleend in strijd met de voorwaarden van artikel 88, lid 3, van het Verdrag, niettemin verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De beschikking van de Commissie van 20 december 2006 betreffende steunmaatregel C44/05 (ex NN 79/05, ex N 439/04) wordt herroepen.

Artikel 2

De staatssteun voor een bedrag van 66,377 miljoen PLN die is toegekend of zal worden toegekend aan Huta Stalowa Wola SA en waarvan een deel niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 88, lid 3, van het Verdrag, is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt. De steun die aan Huta Stalowa Wola SA werd verleend in de vorm van een schulden/aandelenruil voor een totaal bedrag van 75 miljoen PLN is eveneens verenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Republiek Polen.

Gedaan te Brussel, 10 maart 2009.

Voor de Commissie
Neelie KROES
Lid van de Commissie

([23]) Alle drie de bedragen stegen in vergelijking met het herstructureringsplan van februari.